41999D0008

SKLEP IZVRŠNEGA ODBORA
z dne 28. aprila 1999
o splošnih načelih glede plačevanja informatorjev

(SCH/Com-ex (99)8 Rev. 2)

IZVRŠNI ODBOR JE

ob upoštevanju člena 132 Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma,

ob upoštevanju členov 70 do 76 zgoraj navedene konvencije,

SKLENIL:

Izvršni odbor daje svoje soglasje k Sklepu Centralne skupine z dne 22. marca 1999 o splošnih načelih glede plačevanja informatorjev (SCH/C (99)25, SCH/Stup (98)72 Rev.).

Luxembourg, 28. aprila 1999

Predsednik

C. H. SCHAPPER

SCH/Stup (98)72 Rev. 2

Predmet: **Splošna načela glede plačevanja informatorjev**

1. *Uvod*

Z drogami povezan mednarodni kriminal ter druge oblike težjega kriminala in organizirani kriminal so naraščajoč pojav, ki vpliva tudi na schengenske države.

Storilci kaznivih dejanj, zlasti tisti, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, imajo vedno bolj profesionalen pristop in se spretno prilagajajo novim geopolitičnim, pravnim, ekonomskim in tehnološkim okoliščinam, pri čemer uporabljajo podjetniške strukture ter prepletajo nezakonite posle z zakonitimi poslovnimi dejavnostmi. Da bi dosegli svoje cilje, so pripravljeni ravnati tudi brezobzirno, z uporabo groženj in nasilja proti osebam in lastnini ter poskušajo vplivati na politike, poslovneže in državne uradnike. Pri tem je njihov glavni motiv čim večje ustvarjanje dobička in pridobivanje moči.

Za način delovanja kriminalnih združb, ki se ukvarjajo z drogami so, tako navzven kot navznoter, značilni specializacija, delitev dela in sektorska porazdelitev. Nezakoniti dobički se „ponovno investirajo“ v nove kriminalne dejavnosti ali pa se vložijo v zakonite poslovne dejavnosti zaradi pridobivanja vpliva in ustvarjanja kriminalnega monopola.

Celo posebne preiskovalne metode postajajo vedno bolj neučinkovite. Zaradi tega je aktivno tajno pridobivanje informacij in uporaba operativnih preiskovalnih metod tako kot sistematsko ocenjevanje vedno bolj pomembna tehnika prepoznavanja in boja proti organiziranemu kriminalu na področju drog. V tem pogledu je treba posebno pozornost nameniti sistematični, usklajeni in ciljno usmerjeni uporabi informatorjev.

Informatorji si morajo pridobiti zaupanje storilcev kaznivih dejanj, da bi lahko osvetlili ustroj kriminalnih združb in struktur.

Zaradi tega je predsedstvo opravilo raziskavo v schengenskih državah (glej Doc. SCH/Stup (98)25). Na podlagi tega je bil razdeljen Doc. SCH/Stup (98)60 Rev., v katerem so vidni rezultati. Raziskava je pokazala, da se zakonodaja, delno pa tudi pravna praksa glede plačevanja informatorjev v schengenskih državah močno razlikuje. Na sestanku dne 21. oktobra 1998 se je zato delovna skupina za droge strinjala, da pripravi skupne neobvezujoče smernice za plačevanje informatorjev in jamčenje nematerialnih koristi.

Splošna načela glede plačevanja informatorjev naj bi se uporabljala kot neobvezne smernice na schengenskem območju, njihov namen pa je prispevati k nadaljnjemu izboljšanju carinskega in policijskega sodelovanja na tem občutljivem področju. Služila naj bi tudi kot primerjava za tiste schengenske države, ki se trenutno ukvarjajo s pripravo ali okrepitvijo podobnih predpisov.

2. *Splošno*

Motivi informatorjev za sodelovanje s policijskimi in carinskimi organi so pogosto denarni. Zaradi tega jih je treba denarno stimulirati na način, ki upošteva tržne stvarnosti in ustreza njihovim osebnim razmeram, odseva znanja, ki so potrebna za operacijo ter je sorazmeren z vloženim tveganjem in izidom preiskave. Tudi ekonomski oziri so pomemben dejavnik, ker je uporaba informatorjev pogosto cenejša.

Zagotovitev spoštovanja naslednjih smernic na celotnem schengenskem območju bi zlasti omogočila upoštevanje taktičnih in zakonskih zahtev, ki se uporabljajo pri preiskavah v zvezi z drogami, ob istočasnem upoštevanju posebnih dvostranskih in regionalnih značilnosti ter narave kaznivega dejanja. To bi tudi preprečilo nenameren pojav „ovaduškega turizma“, kjer bi policija in carinski organi, ki „vodijo“ informatorje, medsebojno tekmovali na dvostranski ravni ali pa z drugimi službami na celotnem schengenskem območju.

3. *Načela*

Ta načela ne vplivajo na nacionalne določbe.

Denar, ki se plača informatorjem, mora biti v razumnem sorazmerju z izidom preiskave, doseženim kot posledica kazenskega postopka in/ali nevarnostjo, ki se prepreči z uporabo informatorja na eni strani ter angažiranjem in osebnim tveganjem informatorja na drugi strani. Finančna spodbuda ne sme navesti informatorja na storitev kaznivega dejanja.

Posebna merila so naslednja:

— Količina informacij in doseženi rezultati na njihovi podlagi, na primer vrednost in pomen zaseženih drog, število in pomen prijetih storilcev kaznivih dejanj in/ali vrednost zaplenjenega premoženja.

— Kakovost informacij, na primer strateško ali taktično uporabne informacije o metodah, logističnemu pristopu, ki ga uporabljajo storilci kaznivih dejanj, ciljih kriminalne združbe, načinu, na katerega se odziva na ukrepe, ki jih sprejmejo kazensko-sodni organi.

— Osebne značilnosti informatorja, na primer stopnja vpletenosti v operacijo, posebne težave, tveganja in nevarnosti, zanesljivost in motiviranost.

— Pomen kriminalne hierarhije/združbe ali preiskovanje kriminalne dejavnosti članov, njihov vpliv v kriminalnem okolju, stopnja infiltriranja v javno življenje, dejanska ali potencialna škoda, družbeni pomen primera in stopnja, do katere je ukoreninjen v lokalno kriminalno okolje, pri čemer se informacije uporabljajo tudi v strateške namene.

Plačilo za sodelovanje se na splošno razlikuje od primera do primera. Informatorju se nikakor ne sme poskušati zagotoviti življenjskih sredstev za nedoločen čas.

Informatorji imajo lahko korist tudi od posebnih zaščitnih ukrepov ali ukrepov po končani operaciji (tako imenovana zaščita priče), lahko pa se jim zagotovi tudi socialno varstvo.

Stroški, ki jih je imel informator (izdatki), se lahko v posebnih primerih povrnejo.

Plačilo se izvede po opravljeni nalogi. Delna plačila se lahko izvedejo po zaključku posameznih delov naloge. Predujmov se ne plačuje.

Zaslužki informatorja so še vedno predmet nacionalnih davčnih predpisov in predpisov o socialnem zavarovanju.

Na splošno nosijo stroške uporabe informatorja policijski in carinski organi. Če vodi preiskavo skupno več schengenskih organov, je treba že v zgodnji fazi doseči dogovor o načinu delitve stroškov. Prispevke tretjih oseb se praviloma ne vključi v plačilo informatorju.

Zagotovi se lahko tudi nematerialne koristi ob upoštevanju določb nacionalnega prava posameznih schengenskih držav, obravnavajo pa se kot materialni prispevki. Vrsta koristi, njen pomen za informatorja in stroški za zadevno državo so dejavniki, ki jih je treba pri tem upoštevati. Tudi zaščita informatorja v nevarnih situacijah, olajšanje zaporniškega režima ter popolna ali delna oprostitev kazni v skladu z nacionalnim pravom spadajo v kategorijo nematerialne koristi.

Če ravna informator neprimerno, na primer tako, da se ne drži dogovora, stori kaznivo dejanje v določenem primeru, naklepno ali iz malomarnosti daje napačne informacije, naklepno ne upošteva prejetih navodil ali zavestno odstopa od taktičnih napotkov, se plačila lahko zmanjša, zadrži ali v celoti zahteva nazaj glede na resnost informatorjevega neprimernega ravnanja. Če sta v takšni situaciji prizadeti ali bi lahko bili prizadeti dve schengenski državi ali več, jih morajo pristojne nacionalne službe o tem čim prej obvestiti („opozorilo“).

Pristojne centralne oblasti bi morale izmenjavati informacije o trenutnih merilih za izplačila v različnih državah.